

Lauantaina kunniallisen ristin löytämisen juhlan edellä

Päivän epistola

1. Kor. 2: 6 – 9

”Veljet,viisautta me julistamme siihen kypsyneille, mutta emme tämän maailman viisautta emmekä tämän maailmanajan kukistuvien valtioiden viisautta. Me julistamme Jumalan salaista, kätkeytyä viisautta, jonka hän jo ennen aikojen alkua on määrännyt meidän kirkkaudeksemme. Sitä ei kukaan tämän maailman valtiaista ole tuntenut, sillä jos he olisivat sen tunteneet, he eivät olisi ristiinnaulinneet kirkkauden Herraa. Me julistamme, niin kuin on kirjoitettu, mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mitä ihminen ei ole voinut sydämessään aavistaa, minkä Jumala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat.”

Tämän päivän teksti alkaa Paavalin ironialla: ”Viisautta me julistamme siihen kypsyneille”. Korinttilaiset luulivat ymmärtävänsä kristinuskon merkityksen, mutta olivat ”Kristuksen tuntemisessa vielä pikkulapsia” (1. Kor. 3: 1). Paavalin julistama viisaus ei ole sitä, mitä tämä maailma pitää viisautena, vaan Jumalan salaista viisautta. Tämä viisaus on Jumalan pelastussuunnitelma, jonka Kristus ristillä toteutti. Sitä ei järkeen perustuva ajattelu kykene ymmärtämään. Paavalin julistus on osoitettu ”kypsyneille”, tällä tarkoitetaan niitä seurakuntalaisia, jotka ovat ”hengellisiä ihmisiä” (vrt. 1. Kor. 2: 15),

”Tämän maailman kukistuvat valtiat” on usein selitetty pahoiksi hengiksi. Todennäköisesti kyse on kuitenkin ihmisistä ja Paavali tarkoittaa sillä yhteiskunnan poliittisia johtajia. Käytetty kreikkalainen sana ”arhontos” voidaan kääntää sanoilla hallitsija, ruhtinas, hallitusmies, neuvoston jäsen tai perkele, joka on pahojen henkien päämies.

”Jumalan salainen, kätkeyty viisaus” on ilosanoma (evankeliumi) Jumalan valtakunnasta (Room. 16: 25; Ef. 3: 3 – 4, 9; 6: 19; Kol. 4: 3, 1. Tim. 3: 9, 16). Tämän salaisuuden paljasti lihaksi tullut Jeesus Kristus. Salaisuuden ymmärtää se, jolla on uskoa, muilta se on peitetty (vrt. 2. Kor.4: 3 – 4).

”Meidän kirkkaudeksemme”: ihminen kadotti syntiinlankeemuksessa kyvyn ylistää Jumalaa. Kristuksella tämä kyky oli, ja he, jotka ovat Kristuksessa kasvavat siihen vähitellen. Tässä mielessä kirkkaus on pelastussuunnitelman päämäärä.

Jos maailman valtiat olisivat tiedneet Jumalan pelastussuunnitelman, sen, että kirkkaus, Jumalan ylistäminen, on sen päämäärää, niin he olisivat estäneet Kristuksen ristiinnaulitsemisen. ”Kirkkauden Herra” on jumalallinen arvonimi Vanhassa testamentissa (Ps. 24: 8, apokryfinen Enokin kirja 63: 2). Tässä yhteydessä sillä kuvataan Kristusta. Näin osoitetaan, että Jeesuksella on sama jumalallisuus ja kunnia kuin Isä Jumalalla (kirkkaudesta kts. 2. Moos. 24: 16 – 18). Ihmiseksi tullut Jumalan Poika oli pukeutunut kirkkauteen ja kunniaan, valoon, niin kuin viitataan (Ps. 104: 1 – 2). Hän seisoj alastomana tuomarien edessä ja vastaanotti iskuja niiltä käsiltä, jotka Hän oli luonut. Ihmisenä he Hänet ristiinnaulitsivat ja Jumalan he ristiinnaulitsivat.

”Niin kuin on kirjoitettu” ei tässä yhteydessä viittaa suoraan lainaukseen Vanhasta testamentista. Tässä yhteydessä olevaann tekstiin Paavali on todennäköisesti saanut vaikutteita eri kohdista Vanhaa testamenttia (Jes. 52: 15; 64: 3; 65: 17; Jer. 3: 16, Siir. 1: 10). Toinen mahdollisuus on, että tämä teksti on peräisin vanhasta ylistyslaulusta.

Päivän evankeliumi

(Matt. 10: 37 – 11:1)

”Herra sanoi: ”Joka rakastaa isäänsä tai äitiänsä enemmän kuin minua, ei kelpaa minulle, eikä se, joka rakastaa poikaansa tai tyttärtänsä enemmän kuin minua, kelpaa minulle. Joka ei ota ristiään ja seuraa minua, se ei kelpaa minulle. Joka varjelee elämäänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni kadottaa, on sen löytävä. ”Joka ottaa vastaan teidät, ottaa vastaan minut, ja joka ottaa minut vastaan, ottaa vastaan sen, joka on minut lähettänyt. Joka ottaa profeetan vastaan siksi, että tämä on profeetta, saa profeetan palkan, ja joka ottaa vanhurskaan vastaan siksi, että tämä on vanhurskas, saa vanhurskaalle kuuluvan palkan. Ja joka antaa yhdellekään näistä vähäisistä maljallisen raikasta vettä vain siksi, että tämä on opetuslapsi – toisesta: hän ei jää palkkaansa vaille.” Annettuaan kaikki nämä ohjeet kahdelletoista opetuslapselleen Jeesus lähti muihin sen seudun kaupunkeihin opettamaan ja julistamaan.”

Tätä tekstiä edeltävä evankeliumiteksti luettiin 3. helluntain jälkeisen viikon perjantaina. Samalla luettiin myös tämänpäiväisen tekstimme viimeinen jae.

”Joka rakastaa isäänsä tai äitiänsä enemmän kuin minua” aloittaa tekstiosuuden, mikä löytyy myös muualta evankeliumeista lukuisista eri kohdista (Matt. 16: 24 – 25, 19: 29, Mark. 8: 34 – 35, 10: 29 – 30, Luuk. 14: 26 – 27). Alkuperäisteksti on Markukselta ja Q-lähteestä. Jeesuksen kutsu radikaaliin olemiseen opetuslapsena on todellinen.

Luukkaan evankeliumissa sanotaan: ”ei ole valmis luopumaan isästään ja äidistään” (Luuk. 14: 26) on vanhemman suomennoksen mukaan: ”eikä vihaa isäänsä ja äitiänsä”. Vanhempi käännös on alkuperäisempi muodoltaan kuin nykykäännös. Luukkaan käyttämä sana vihata on seemiläinen idiomi, jota ei tässä yhteydessä tule ymmärtää kirjaimellisesti. Matteus on sen evankeliumissaan muovannut jo paremmin ymmärrettäväksi ”joka rakastaa enemmän”. Samoin nykysuomennos on Luukkaan evankeliumissa hävittänyt idiomien ja puhuu ”luopumisesta”.

Seuraava kohta, missä eri evankelistat kirjoittavat hieman eri tavalla, ovat ne perheenjäsenet, joista on luovuttava. Matteus mainitsee isän, äidin, pojan ja tyttären. Markuksella on talo ja pellot, isä, äiti, lapset, veljet ja sisaret, Luukkaalla isä, äiti, vaimo, lapset, veljet ja sisaret, ja: oma elämä. Kun Luukkaalla on maininta vaimosta, niin jotkut tutkijat pitävät häntä uskollisempana Q -lähteelle. Tiedämme myös, että Matteus lieventää Q -lähteen tekstiä. Kyse ei ole siitä, että perhettä vihattaisiin tai että opetuslasten olisi pakko elää selibaatissa. Apostoli Paavali myös mahdollisesti vihjaisi siitä, että Pietarilla olisi lähetystyössä mukanaan vaimonsa. Teksti ei opeta vihaamaan perhettään. Sen muoto on ymmärrettävä opetuslapsien ja Kirkon synnyn historian kautta. Kutsu Kirkon perustamiseen oli niin tärkeä, ettei mikään saanut tulla esteeksi. Lisäksi käsitys perheestä oli juutalaisilla tuohon aikaan hyvin erilainen, kuin meidän käsityksemme perheestä. Ihminen oli perheensä jäsen ja hänen tuli huomioida ensin perheensä ja sitten vasta muut asiat.

Kirkko opettaa, että valintatilanteessa, jossa perhe vaatii luopumaan Kristuksesta, tulee seurata Kristusta ja mahdollisesti luopua perheestä. Kristuksen valitseminen merkitsee myös ristin kantamista ja Hänen seuraamistaan. Alkukirkon aikana ristin kantaminen enimmillään viittasi mahdolliseen kuolemaan uskon takia. Käytännössä se merkitsee oman itsekkään elämän hylkäämistä ja lähimmäisen rakastamista. Kristuksen seuraaminen merkitsee Hänen opetuksensa toteuttamista ihmisen omassa elämässä.

”Joka varjelee elämänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni kadottaa, on sen löytävä.” Tämän elämän varjeleminen on elämistä nautinnoissa itsekkäästi, mutta se johtaa eroon lähimmäisistä ja Jumalasta, joka on todellinen elämä. Tämä ero on elämän kadottaminen. Tämän elämän kadottaminen merkitsee elämistä Kristuksen ja lähimmäisten puolesta. Silloin ihminen sitoo itsensä lähimmäisiinsä ja Jumalaan. Silloin hän on löytänyt todellisen elämän, iankaikkisen elämän Jumalan yhteydessä.

Juutalaisen käsityksen mukaan joku, joka on toisen lähettämä, edustaa / on se, joka lähetti. Jeesus lähetti apostolinsa. Jumala lähetti Jeesuksen. Näin ollen apostoli on Jumalan lähettiläs, vastaanottamalla apostoli vastaanotetaan siis itse Jumala. Vastaavasti profeetan tai vanhurskaan vastaanottaja saa siitä itselleen kuuluvan palkinnon. Maininta profeetasta mahdollisesti sisältää ajatuksen, että Matteuksen perustamissa seurakunnissa vaikutti näitä inspiroituneita Jumalan sanan julistajia. Vanhurskaasta on erilaisia tulkintoja: se voi tarkoittaa uskollisia kristittyjä, opettajia tai vainottuja kristittyjä.

Tekstin lopussa mainittu ”vähäinen” voi tarkoittaa joko apostolia tai sitten seurakunnan tavallista jäsentä.